

Категорія відмінка потребує подальших досліджень, адже у її вивченні принципи функційної граматики впроваджувалися на розсуд учених, а тому проблема відмінків викликала чимало суперечливих суджень, спірних тлумачень.

Марія Плющ

УДК 811.161.2'367.5(049.32)

М. І. СТЕПАНЕНКО, доктор філологічних наук,
професор кафедри журналістики та мовної комунікації,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
вул. Героїв Оборони, 15, Київ, 03041
E-mail: myk_ivan@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-6727-1265>

Рецензія на книгу: Плющ, М. Я. Відмінок у семантико-синтаксичній структурі речення. Видання 2-ге, доповнене.

Київ: Видавництво Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, 2022. 235 с. ISBN 978-966-931-260-0

Наука — царина особлива. Вона любить тишу, спокій, поміркованість і водночас перманентно еволюціонує. Ідеться не про стихійні, а про природні, передбачувані процеси народження істини. А вона, як відомо, ніколи не буває абсолютною. Навіть геніальні відкриття з часом можуть утрачати свою силу, уточнюватися, конкретизуватися, а нерідко й набувати зовсім нової якості. Зміни ці варто сприймати не із застереженням, а з розумінням, адже людина, осягаючи набуток предтеч, глибше пізнає світ, крок за кроком розтаємничує його. І тим, хто стоїть коло вівтаря вченості, судиться різна доля. Когось оповиває прижиттєвий або вже позаземний ореол слави, а чиїсь неординарні, свіжі розмисли губляться в лабіринтах думок та відкриттів і лише з часом знаходять належне поцінування, а ще хтось затято й ревно обстоює власні не такі вже й оригінальні погляди, не реагуючи належно — критично або вдячно — на те, що відбувається довкруги його, а ще комусь за радість творчо переймати мудре та перспективне в колег і щедро ділитися власним набутком без очікування винагороди й похвали.

Із когорти тих дослідників, яких тішить доробок ближнього, які готові будь-якої миті вийти на конструктивну розмову з однодумцями, опонентами, критиками, аби пересвідчитися у своїй правоті чи прийняти чужі аргументи та далі розвивати їх, — знана й шанована в лінг-

---

Ц и т у в а н н я: Степаненко, М. І. (2022). [Рецензія на книгу: *Відмінок у семантико-синтаксичній структурі речення*, М. Я. Плющ]. *Українська мова*, 3(83), 115–123.

вістичному товаристві Марія Яківна Плющ. Ось уже понад сім десятиків літ вона впевнено торує науковий шлях, заглиблюючись у різні сфери лінгвістики й домагаючись ваговитих результатів. Незрадливою є любов Марії Яківни до граматики, до її старого як світ і вічно юного феномену — відмінка. Наприкінці 70-х рр. ХХ ст. прийшов до читача її навчальний посібник (як на наш погляд, то невелика за обсягом фундаментальна монографія) *Відмінок у семантико-синтаксичній структурі речення* (Київ: Київський державний педагогічний інститут імені О. М. Горького, 1978. 108 с.), у якому системно проаналізовано специфіку функціонування орудного відмінка в сучасній українській мові. Об'єктом дослідження стали словоформи інструменталія в придієслівній позиції обставини. З'ясовано, зокрема, варіантні та інваріантні значення орудного адвербіального і його конститутивну роль у семантико-синтаксичній структурі речення.

Якби укласти покажчик покликань на цю працю, вийшла б солідна книжечка. Високий рейтинг цитованості мав би заспокоїти відомого професора. Та це не про Марію Плющ. У неї інші науково-життєві кредо-видноколи, про які влучно сказав Максим Рильський, — «Нове життя нового прагне слова». Багаторічні граматичні студії вилилися в друге — доповнене — видання з такою самою назвою (Київ: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2022. 235 с.). Упродовж чотирьох із половиною десятиліть, наголошено в *Передмові*, «у публікаціях, присвячених вивченню категорій відмінка, доопрацьовувався й орудний відмінок. Тому підготовлене друге видання можна вважати монографічним описом функцій орудного відмінка. Із неопублікованих у другому виданні подано орудний предикативний, а з опублікованих у різних часописах і монографіях надано перевагу тим, у яких з'ясовуються вторинні функції, зокрема у простому реченні, ускладненому другорядною предикацією» (с. 4). Отже, перед нами якісно нова розвідка, у якій пріоритетними засадами поряд із функціоналізмом, глибинним формально-граматичним аналізом цілком умотивовано обрано характеристику синтаксичної семантики загалом, а також семантико-синтаксичної специфікації інструменталія в реченні як багаторівневої мовної одиниці. Ця студія — ще один успішний крок на шляху осягнення реченнєвого механізму через зону адвербіальності симетрично / асиметричних зв'язків між формально-граматичною організацією, з одного боку, та семантико-синтаксичною, власне семантичною, а ще ширше — логічною структурою, з іншого боку.

Марія Яківна свідомо уникає ґрунтовних теоретичних коментарів щодо різноаспектної природи відмінка. Вони, зрозуміло, розгорнулися б в окремі наукові сюжети з притаманними їм концептуальними візіями, дефініційними параметрами. Обрано іншу дослідницьку методику: граматичний дискурс оперто на утрадиційнене в слов'янській лінгвістиці витлумачення відмінка й лише окремими інформативно насиченими штрихами вирізнено його найважливіші ознаки. «Термін *відмі-*

нок, — зауважено у *Вступі*, — у сучасному мовознавстві трактують як граматичну категорію іменника й інших частин мови, яка виражає його синтаксичні відношення до інших слів у висловленні або до самого висловлення в цілому, а також як окрему граему цієї категорії (окремий відмінок)» (с. 7). Основну увагу зосереджено на дискусійних, ще недостатньо випрацьованих проблемах. Мовиться насамперед про функції відмінкових форм «як найвищий вияв граматичної абстракції (семантики речення), у якій взаємодіють граматичні категорії дієслова» (с. 6), а також про їхню конститутивність, тобто про взаємозв'язки 1) з іншими елементами, або носіями того чи того елементарного змісту, синтаксичної конструкції речення і 2) стосовно самої конструкції речення. Такий підхід вимагав ретельного розгляду ще одного винятково актуального питання — семантичної моделі (схеми) речення, тобто установлення його мінімальної (непоширеної, елементарної) / максимальної (поширеної, неелементарної) структури, центральності / периферійності, облігаторності / факультативності, валентної зумовленості / валентної незумовленості залежних від предиката конститuentів, репрезентованих семантично поліфункційними детермінувальними словоформами, з-поміж яких особливе місце відведено адвербіальним.

На думку Марії Плющ, «традиційне розуміння обставин як форм слів, залежних від дієслова, пов'язаних із ним слабким керуванням або приляганням, є по суті неспростовним. Уточнення потребує лише характеристика цього зв'язку, адже він відображає відношення до дієслова, а через нього — до предикативної основи речення в цілому» (с. 6). Уточнення, на якому наголошено, постало в рецензованій монографії переконливою концепцією з аргументовано викладеними теоретичними міркуваннями, проілюстрованими багатим фактичним матеріалом. Інструментальні словоформи як елементи речення проінтерпретовано в їхньому взаємозв'язку із системою парадигм форм і в синтагматичному аспекті. Задекларована в першому розділі стратегічна теза про те, що в сучасній українській мові найвиразнішими відмінками, які «обслуговують зону поза предикативним центром, є орудний та місцевий» (с. 6), знайшла своє авторитетне потвердження на рівні реченневих інструментальних словоформ з адвербіальним, об'єктним, суб'єктним, предикативним, другоряднопредикативним типом детермінації. Запропонована в монографії граматична версія перегукується з добре відомими поглядами Є. Тимченка, І. Вихованця і водночас є абсолютно окремим науковим твором.

На високу позитивну оцінку заслуговує технологія опису адвербіального значення орудного відмінка — орудного знаряддя і засобу дії, орудного способу дії, орудного порівняння, орудного сукупності, орудного місця, орудного часу. Доречним вважаємо поєднання діахронного аналізу, запроєктованого на історичне тло української мови, слов'янських мов або й індоевропейських мов, із синхронним. Це, по-перше, уможливує виокремлення іманентних граматичних ознак української мови, по-друге, — спільних морфологічних та синтаксич-

них характеристик, які проливають світло на процес симетричної / асиметричної кодифікації конкретних словоформ у конкретних мовах, на явище міжмовної аналогії і под. Цінною для системного осмислення розглядуваної проблеми є добута з різних лінгвістичних джерел інформація про те, що «в староруських, старобілоруських, староукраїнських пам'ятках ор. знаряддя і засобу дії характеризувалися більшими можливостями у порівнянні із сучасним станом виражати інструментальність іменниками-назвами осіб та обмеженим уживанням <...> в приіменному зв'язку» (с. 19), що «давні пам'ятки слов'янських мов майже зовсім не відбивають орудного порівняння, хоча дають матеріал для простеження зв'язків його з орудним предикативним (перетворення)» (с. 43), що «в історичному розвитку слов'янських мов орудний місця поступово звужував обсяг своїх значень, передаючи окремі з них приіменниковими конструкціями та прислівниковим словом» (с. 61).

Варто з особливим акцентом вияскравити мініфрагмент монографії, присвячений словоформам орудного відмінка іменника «зі значенням «шлях руху, переміщення», логічно визначуваного питальним відзайменниковим прислівником кудю?» (с. 70). Пояснено причину «згортання» цього явища в українській лінгвотрадиції — орієнтування на російську граматику, про зміни в якій стосовно вирішеного типу локативності свого часу зауважував О. О. Потебня. Покликаючись на цього дослідника, а також на *Русскую грамматику* (1980), М. Плющ твердить, що «серед обставинних поширювачів речення виділено іменникові словоформи *где?* в *каком месте?* на *каком пространстве?*» та ін. «Питання *кудой?* відсутнє, оскільки в російській мові давно втрачене вживання словоформи орудного зі значенням шляху руху, переміщення. Воно замінене приіменниково-відмінковими словоформами <...>. Під впливом російської граматики слова *кудою*, *сюдою*, *тудю*, *кудоюсь* і в сучасній українській граматиці не визнані як нормативні, літературні», їх потрактовано як «розмовні» (с. 70—71). Дослідниця несміливо «реабілітує» незаконно призабуті лексеми, прирівнюючи їх до інших нормативних, літературних відзайменникових прислівників (*де*, *куди*, *звідки*). Цілком погоджуємося із цією позицією та уналежнюємо до конкретних придієслівних репрезентантів із семантикою «шлях реалізації процесуальної ознаки: рух здійснюється невідомим шляхом» адвербіальні лексеми *тудю*, *кудою*, *сюдою*: ...*Ми тудю походжали* (А. Чайковський); [*Палажка*.:] *І кудю він поліз* (С. Васильченко); *Сюдою дівчата ходять* (І. Нечуй-Левицький). Специфіка аналізованих прислівників полягає в тому, що вони виконують субститутивну роль, тобто заступають собою локативну інформацію, уміщену в контексті, з яким органічно пов'язані. Прислівник *тудю* може функціювати ще й на правах корелята в складнопідрядному реченні та перебувати у відношенні обов'язкової валентності з підрядною частиною. Схема цих реченневих структур така: *тудю* — *кудою*, *тудю* — *де*, *тудю* — *звідки*.

Скрупульозно витлумачено на основі родо-видової детермінації, інваріантності та її конкретних модифікатів внутрішньосистемні функційно-се-

мантичні значення орудного відмінка. Зокрема, у складі обставинно-об'єктного значення інструменталія вирізняє орудний знаряддя дії і орудний засобу дії, а загальний план змісту «орудний способу дії» диференційовано на орудний власне способу дії, орудний оформлення, орудний порівняння та орудний сукупності. Чітко ранжовано локативну й темпоральну семантику: орудний місця репрезентує просторову характеристику динамічного розгортання дії або шлях переміщення предмета з указівкою на те, що простір перетинається, чи без такої вказівки, позначаючи рух у межах певного простору; орудний часу експлікує визначену та невизначену тривалість — позначення моменту дії, часу її виконання або хронологічного відрізка, у межах якого регулярно повторюється дія.

Наступний не менш важливий етап творчо втілюваної семантико-синтаксичної процедури — установлення лексико-семантичного корпусу дієслів як носіїв валентності й інструментальних словоформ як валентних партнерів. Свідченням удокладненості здійснюваного аналізу є використання принципу лексико-семантичної вибірковості, навіть поллексемної закріпленості. Характеризуючи орудний знаряддя дії, авторка монографії наголошує, що «семантико-синтаксична структура дієслівного предиката накладає свої семантичні заборони у вживанні тих чи тих іменників зі значенням знаряддя дії. Так, наприклад, дієслово *поставити* (щось на щось) допускає: *рукою, зубами, пальцем* тощо, але не допускає (у прямому значенні слів): *оком, вухом, легенями*; з дієсловами *водити* (по чомусь, за кимось, чимось) поєднуються словоформи *рукою, пальцем, нігтем, долонею, ногою, п'ятою, оком, вухом* та ін., але обмежені вживанням такі сполуки, як: *водити* (по чомусь) *спиною, животом*» (с. 22). Робота рясніє коментарями наведеного взірця, вони надають їй переконливості, вичерпності, логічної завершеності й відкривають простір для майбутніх досліджень.

Не обійдено увагою й такі важливі аспекти, як адвербіалізація словоформ та фразеологізація сполук *дієслово + інструментальний поширювач*. У тексті монографії вони системно зафіксовані, належно пояснені й виразно проілюстровані. Власне, підготовлено добротний матеріал для лексикографічної практики. Є надія, що він потрапить до майбутнього граматичного словника.

Позитив убачаємо і в тому, що придієслівні (а як точніше, то припредикатні) адвербіальні словоформи, репрезентовані орудним відмінком, схарактеризовано ще й з огляду на їхню перспективу чи відсутність її. Виразними маніфестантами цього є ізофункційні відповідники — прийменниково-відмінкові форми та прислівники. Наприклад, наголошено, що «живим функціональним значенням орудного відмінка в сучасній українській мові є орудний невизначеної тривалості часу» (с. 84), що «основними маркерами значення часового моменту» є не словоформи орудного відмінка, а «прійменникові конструкції: «*в(у)* + знахідний відмінок іменника»; «*на* + знахідний відмінок іменника»; «місцевий відмінок іменника з прийменником *у(в)*»; «місцевий відмінок іменника з

числівником», а також родовий безприйменниковий» (с. 90). Цілком логічно сприймається фрагментарне заглиблення в стилістичну сферу. Її доповнено важливими відомостями теоретичного й — особливо — прагматичного характеру, як-от: «Образна характеристика інтенсивності дії засобами орудного порівняння [*шугати ластівкою, сичати гадюкою, тріпотіти метеликом, упасти каменем, лежати білими лебедями, сяйнути блакитними кометами.* — М. С.] властива розмовному та художньому стилям мови. У науковому стилі (почасти й газетно-інформативному, діловому тощо) зміст швидкості руху передається за допомогою інших конструкцій, серед яких найпоширенішою є «дієслово + прийменникова словоформа з швидкістю + іменник у родовому відмінку». Наприклад: *Примусити тіло рухатися з швидкістю світла принципово неможливо* (з журн.). Такі конструкції під впливом наукового стилю з'являються і в художній літературі. Наприклад: *А тут шугають у небі реактивні літаки з швидкістю блискавок, і ефір переповнений голосами та піснями людськими* (О. Гончар). На відміну від наукового стилю, де швидкість руху визначають у конкретних вимірах (одиницях), у художньому стилі подібні конструкції передають інтенсивність руху в порівняльному плані (*шугають так, як блискавки*)» (с. 46—47). Такі дискурсивні вкраплення непоодинокі, вони послідовно відрефлексовують стилістичний потенціал адвербіальних словоформ інструменталія, їхній міжстильовий характер або жорстку закріпленість за тим чи тим функційним різновидом мови — науковим, художнім, розмовним, публіцистичним.

Зміст другого розділу монографії — *Відмінкова словоформа у вторинних функціях* — глибинний семантико-синтаксичний аналіз речень, предикативним центром яких є дієслова, що програмують орудний об'єкта, та словоформи інструменталія, які «задають» реченню достатню або недостатню інформативність. Відомо, що семантика об'єкта часто перехрещується з іншими значеннями, унаслідок чого виникає синкретизм. Незаперечним є й те, що об'єктна функція може бути продуктом процесу синтаксизації. «У сучасній українській мові, — наголошено в рецензованій роботі, — об'єктна функція є виявом його граматичної семантики. Орудний об'єкта, позначаючи субстанцію, яка повністю охоплюється дією, виступає засобом детермінації дієслова, і як і будь-який інший об'єктний відмінок, є сильнокерованою формою іменника (займенника), формально зумовленою дієсловом» (с. 98). Проаналізовано «класичний» об'єкт як компонент структурної моделі $N_1 - V_f - N_5$, тобто той, який, по-перше, позбавлений адвербіальних значеннєвих відтінків, по-друге, зумовлений планом змісту опорного вербатива, що на формально-граматичному рівні віддзеркалює сильне керування, по-третє, наділений статусом облігаторності й не може бути опущеним. Його елімінування спричиняє інформативну недостатність речення-висловлення. У роботі вирізняється із педантичною точністю лексико-семантичний спектр основних носіїв валентности. Його формують дієслова зі значенням володіння, керівництва (*верховодити ватагою,*

управляти розвитком), психічної реакції, позитивного або негативного стосунку до об'єкта, вихваляння, прославлення (*балувати ласкою, хибувати експериментом, хвалитися успіхами*), обміну об'єктами, зміни чимось (*відкупитися золотом, чергуватися зміною*), надання руху об'єктові (*вертіти колесом, тріпнути ковдрою*), наповнення чимось (*повечеряти кашею, об'їстися шоколадом*), забезпечення або наділення чимось, заповнення великою кількістю, великою мірою (*запастися продуктами, наділяти [кого] вродою*), вияву психічних станів, фізіологічних процесів людини (*дихати спокоем, трепетати радістю*), раптової або бурхливої фізичної реакції людини як вияву психічного або фізичного стану чи процесу (*вибухнути реготом, розсипатися похвалами*). Узятий за основу на цьому етапі дослідження принцип абстрагування не застеріг від суттєвих частковостей, зокрема, від аналізу конструкцій із метафоричним об'єктом, від інтерпретування полексемної закріпленості та лексико-семантичної селекційності, від спорадичного вдавання до семасіологічної процедури, що сприяє розкриттю переносного значення дієслова та сполучуваної з ним інструментальної словоформи. Такі, на перший погляд, другорядні, а як насправді, то вельми сутнісні деталі сприяли різновекторному тлумаченню семантико-синтаксичної поведінки орудного об'єкта у структурі двоскладного та односкладного речення.

На нашу думку, по-особливому начасним і новаторським є підрозділ 2.2. *Орудний предикативний*. У ньому, як у фокусі, відображено найновітнішу українську граматичну концепцію семантизації синтаксису крізь призму речення як багатоярусної (формально-граматичної, семантико-синтаксичної, комунікативної) мовної одиниці. Марія Яківна, покликаючись на численні різножанрові праці досвідчених і молодих колег, створює оригінальну власну сюжетну канву, у якій мирно співіснують полярні думки й авторський погляд, бо для дослідниці важлива не критика, не нарочите, показне демонстрування своєї концепції, а шукання істини, наближення до неї.

Характеристика вторинних функції будь-якої мовної одиниці — річ складна. Не є винятком у зв'язку із цим й орудний відмінок, що може побутувати «як компонент ядерної конструкції (орудний суб'єкта), виступати у функції об'єкта, входити до складу семантичного предиката, виконувати роль другорядного предиката та ін.» (с. 109—110). Не буде перебільшенням твердити, що Марія Яківна з'ясувала в новітньому ракурсі предикатний статус інструменталія, у новому — перспективному — світлі представила проблему «одієслівлення» зв'язки, що є компонентом складеного присудка. Слушно зацентровано на тому, що «поняття зв'язки, перенесене з логіки, в мовленні означає «пов'язати предикативну ознаку з предметом повідомлення і «приписати» ознаку, ідентифікувати, схарактеризувати процес, стан відповідно описуваної ситуації буття, наявності, існування, уявлення, перебування»» (с. 116). Не голосливо, а на підставі конкретних промовистих аргументів відкинуто погляд про повну втрату або мінімізування лексичного значення компонентом

бути й заявлено про те, що «на формально-граматичному рівні речення семантичний предикат експлікується дієсловом із семантикою буття, наявності, існування та приєднаними відмінковими формами іменника, прикметника, числівника, займенника, зумовленими семантикою дієслова, тобто становить дієслівне словосполучення» (с. 125). Важливим є передусім те, що «зв'язка» не формалізується, а послідовно корелює із функційним статусом дієслова, тобто із вираженням предикації: «на семантико-синтаксичному рівні речення структурну схему визначає семантика предиката. На формально-граматичному рівні вона представлена дієсловом та залежними від нього відмінковими та прийменниково-відмінковими формами» (с. 123). Із пропонованим твердженням варто погодитися ще й тому, що семантика дієслова-предиката «перебування, розташування в просторі» є або експліцитною, або прихованою за значеннєвим обсягом основного носія валентности. Це можна пояснити на прикладі речення *Студент читав газету в парку*, яке, справедливо констатує Т. П. Ломтєв, виражає два відношення: *Студент читав газету в парку* = *Студент читав газету* + *Студент перебував у парку* (Структура предложения в современном русском языке. Москва: Издательство МГУ, 1979. С. 79–106). Маємо всі підстави розглядати наведені реченнєві структури як «амальгаму двох речень, з яких одне [*Студент читав газету.* — М. С.] <...> є основним, а друге [*Студент перебував у парку.* — М. С.] <...> парантетичним, привнесеним, інкорпорованим у перше» (там само, с. 102). У візії М. Плющ, іменна частина іменного складеного присудка «становить цілісний зміст предиката в поєднанні дієслова з семою *буття* і форми називного або орудного відмінків, меншою мірою — знахідного з прийменником *за*» (с. 133), отже, дослідниця говорить не про «зв'язку», а тільки про «дієслово-зв'язку», навіть якщо вона має в теперішньому часі нульове вираження.

У монографії ґрунтовно проаналізовано такі важливі для досліджуваної проблеми аспекти, як синтаксична транспозиція відмінкових форм прикметника, прийменниково-відмінкових форм іменника в предикативній функції: 1) розкрито відмінності на денотативному й граматичному рівнях між дієсловом-предикатом та предикатом, репрезентованим ад'єктивною словоформою і прийменниково-відмінковою субстантивною формою (процесуальна / непроцесуальна, темпоральна / атемпоральна ознака предмета та ін.), 2) встановлено за чіткими критеріями ізофункційні відношення у вигляді конкретних вербалізованих одиниць ($N_x, Prep + N_x$); 3) ідентифіковано структурні схеми ад'єктивних речень із представленням їхньої семантичної структури, а почасти й лексико-семантичного складу заповнювачів основних конститутивних позицій; 4) вирізнено чинні в українській мові моделі з прийменниково-відмінковою формою іменника, які реалізують різні типи предикативної ознаки; 5) запропоновано цінні теоретичні відомості стосовно складного синтезу граматичних і лексико-граматичних засобів вербалізації, власливих квалітативному та екзистенційному предикатам.

Опис функцій інструменталія був би неповним, якби поза дослідницькою увагою опинився орудний суб'єкта в односкладному реченні з предикативами на *но-*, *то-* та функційно безособовими дієсловами. Вияскрвлено іманентні характеристики цих конструкцій, що дало підстави чітко окреслити семантико-синтаксичну природу розглядуваних синтаксичних одиниць у проєкції на їхні функційні еквіваленти, передусім двоскладні речення. Новизною позначений підхід до класифікації безособових речень з орудним суб'єкта при функційно безособовому дієслові. Як позитивне виділимо те, що авторка монографічної праці аналізує суб'єктну функцію орудного відмінка, як і об'єктну, адвербіальну та предикативну, за відносно уніфікованою дослідницькою технологією, що засвідчує аргументованість висновків і репрезентативність одержаних результатів.

Висловлено свіжі думки про вторинні функції слівформ орудного відмінка в конструкціях із другоряднопредикативними відношеннями. У цьому мінідискурсі найповніше розкрито проблему багаторівневої структури речення. «<...> Прості речення, ускладнені напівпредикативними відношеннями, — переконливо доводить Марія Яківна, — зумовлені комунікативною настановою, функцією орієнтації на адресата (співрозмовника), в актуальному членуванні виявляють своєрідність семантичної і формально-граматичної структури, що знаходять додаткове вираження у лексичних, морфологічних, синтаксичних та просодичних засобах» (с. 165). Усі вони, крім просодичних, ретельно проінтерпретовані. Думки, якими поділилася авторка, — макет для майбутньої солідної студії, яка достойно поповнить уже оприятлені праці (див., напр.: Кульбабська О. Вторинна предикація в простому реченні. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2021. 672 с.).

Марія Яківна адресує своє чергове дослідження науковим працівникам, викладачам-філологам, аспірантам, магістрантам. Немає анінайменшого сумніву, що воно стане цікавим і корисним для них, а для залюбленців у граматику — настільним. Багатющий досвід, огроми знань, лінгвістична ерудиція, добра, наповнена щирою любов'ю душа — ось живильні джерела монографії *Відмінок у семантико-синтаксичній структурі речення*, перед якою розпросториться широка та довга дорога вчености.

Рецензію отримано 09.06.2022

Mykola Stepanenko, Doctor of Philology, Professor,
Professor of the Department of Journalism and Language Communication,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
15 Heroiv Oborony St., Kyiv 03041, Ukraine
E-mail: myk_ivan@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-6727-1265>

Review of the book: Pliushch, M. Ia. *Vidminok u semantyko-syntaktychnii strukturi rechennia. Vydannia 2-he, dopovnene.*

Kyiv: Vydavnytstvo Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova, 2022. 235 pp. ISBN 978-966-931-260-0 (in Ukrainian)